

ПРОТИВ КРШТЕЊА СА КРОПЉЕЊЕМ

*Посланица Никифора Архиепископа
Слованије и Херсона, 1754*

Због мог положаја ја сам дужан да пазим и посматрам да све остане потпуно сачувано и непромењено. Најпре ћу вам скренути пажњу на свето Крштење које значи улаз у све свете тајне, почетак нашег спасења, опроштење наших греха и поновно измирење са Богом. То је дар усвајања, јер кроз Крштење ми постајемо синови Божији и следбеници Христови, облачимо се у Христа Господа нашег, као што каже свети апостол Павле: „Јер који се год у Христа крстисте, у Христа се обукосте.“ Без тога спасење није могуће. „Заиста, заиста ти кажем: ако се ко не роди водом и Духом, не може ући у Царство Божије.“ (Јов. 3:5).

Што се тиче ове свете Тајне, морам нагласити следеће:

1) Право значење или име ове Тајне, у језику који су у почетку употребљавали просветљени апостоли у саопштавању благе вести Јеванђеља нама, у суштини значи погружавање, а не обливање или кропљење.

2) Први установитељ крштења – Господ и Спаситељ Исус Христос, сишао је у реку Јордан и погружавањем био крштен.

3) Апостол Филип сишао је до воде са ушкопљеником с намером да га крсти.“... и сиђоше оба у воду, и Филип и ушкопљеник, и крсти га“ (Дап 8, 38).

4) Православна Црква, по апостолском предању, увек је крштавала погружавањем. То се види у 7. канону 2. Васељенског сабора који говори о крштењу; у другој беседи о вршењу Тајни Св. Кирило Јерусалимски јасно стоји: Исповедали сте спасоносно исповедање, и потопили сте се три пута у воду, а потом се појавили из ње,“ као и у речима Св. Василија Великог: „Кроз три погружења и исти број призивања извршава се света Тајна Крштења“.

5) Погружење у воду, а посебно трократно погружење са трократним изласком из воде није било установљено самовољно или случајно, него као слика Васкрсења Христовог у трећи дан. „Вода“, каже Свети Василије, „има симболичко значење смрти, и прима тело као у мртвачки ковчег“. Како онда, да се упоредимо са Оним, Који је сишао у ад, имитирајући Његово погребене крштењем? Тела оних, који се крштавају, на неки начин су погребена у води. Због тога, крштење тајанствено представља стављање на страну телесних брига, речима апостола: „У Њему ви и обрезани бисте обрезањем нерукотвореним, одбацавањем тијела грјеховности обрезањем Христовим (Кол 2:11).“ Св. Кирило у тумачењу ових речи каже: „Тако сте ви, помоћу ових знакова представили Христово три-дневно погребене, јер као што је наш Спаситељ био у срцу земље три дана и три ноћи, тако и ваше прво појављивање из воде симболизује први дан Његовог привременог бивања под земљом, а ваше погружење симболизује ноћ. Као што и онај, који хода ноћу, не види ништа, а онај, који хода дању види, тако и ви потопивши се у воду не видите ништа, као што не видите ни ноћу, а појавивши се из воде видите све, као што видите дању. Били сте и погребени и рођени. Тако је спасоносна вода за вас била обоје, и мртвачки ковчег и мајка. Иако ми у ствари нисмо умрли, били погребени, нити били распети на крст, него смо представили то само симболички, ми, свеједно, заиста постижемо спасење. Христос је био истински распет, истински погребен и истински је васкрсао. Све ово је даровао нама, тако да ми, имитирајући Његове муке, постајемо саучесници њих и заиста добијамо спасење.

6) Православна Црква свуд у свету све до данашњег дана крштава са трократним погружењем и излажењем из воде. Грчке, арапске, бугарске и српске цркве све крштавају на такав начин. Тако је и у Руској Цркви. Свака од тих цркава има посуду у којој погружавају необучену децу са призивањем имена Свете Тројице. Нема сумње да је исти начин крштења деце био присутан и у Малој Русији. Свети принц Владимир, који је живео и владао у Кијеву, примио је веру и све црквене обреде од Грка који су и тада, а и сада крштавали погружавањем. Да ли није чудно да они, који су имали Грке за своје учитеље и које су крстили Грци, сада не крштавају са погружавањем?

Све у свему, мислим да је оправдана претпоставка да је крштавање са обливањем почело у Кијеву, и раширило се Малом Русијом. Ово застрањење постоји од времена када су унијати стекли власт над Кијевском митрополијом. У римској Цркви, до 12. века, или

боље речено, до 13. века крштавало се погружавањем. Али касније они нису почели да крштавају само обливањем, него чак и кропљењем. Као последица тога Малоруси су једини православни људи, који су укинули погружавање и увели обливање. То је дало изговор расколницима да нас оптужују за запуштање апостолског предања, које је остало непромењено у целокупној Православној Цркви. Оптужују нас да следимо пример паписта који су се заједно са многим другим неправилним укидањима, усудили да мењају и Свето Крштење. Божански апостол Павле јако је молио Коринћане за очување предања следећим речима: „Хвалим вас пак, браћо, што све моје памтите, и чврсто држите предања као што вам предадох“ (1 Кор. 11:2). Молио је Солуњане да чврсто држе предања: „Тако дакле, браћо, стојте чврсто и држите предања, којима сте научени, било ријечју, било посланицом“ (2 Сол. 2:15).

Начин крштења са погружавањем је заиста апостолско предање које чува Православна Црква чврсто и непоколебљиво од апостолских времена до данашњих дана. Св. Василије доста јасно указује на опасност која лежи у испуштању било чега што нам је било предато о светој Тајни крштења: „Велика је мука кад неко умре без крштења, или кад је нешто, што нам је било предато, у светој Тајни крштења изостављено.“

Зашто правимо пропусте код тако важних ствари? Зашто не чувамо ово свето и апостолско предање (тј. крштење са погружавањем), које се чува у читавој Православној Цркви. Који разлог, који изговор можемо да изнесемо да објаснимо зашто се ова света тајна врши код нас другачије? Зашто је не вршимо на начин као што нам је предата од светих апостола, као што су учили свети оци, као што је читава Православна Црква вршила и врши чак и сада? Можда ће неко рећи да је опасно погружавати децу у воду? Али овакав изговор може да буде повезан са оним за ког краљевски пророк каже: "Не дај срцу мојему да застрани на зле помисли, да чини дјела безбожна с људима који поступају неправедно". Животи Његовог Краљевског височанства, императора и великог принца Павла Петровича и његове краљевске деце веома су драгоцене. Али они су, ипак, без размишљања и милошћу Божијом били крштени трократним погружењем у прилично дубокој посуди, коју сам видео својим очима у царској цркви. Ако овакав пример није довољан, онда ће пример безброј деце по читавом свету, које Црква крштава сваки дан, или боље речено, сваког часа, трократним погружењем без опасности по њихове животе, да буде довољан. На крају крајева, ако неко каже да хладна вода

зими може да буде опасна по здравље деце, онда тај треба да зна да не постоји никакво правило, које заповеда, да вода на крштењу мора да буде хладна или близу смрзавања. Могуће је употребљавати воду собне температуре, која није хладна као она, која се налази напољу. Довољно је било реченог, моја љубљена децо у Христу, и поштовани свештеници. Довољно вам је било речено да не крштавате обливањем, него погружавањем. Тако ћете бити међу првима у Малој Русији који следе свети пример и који достижу славу чувањем апостолског предања. Такође, за чување исконског предања Цркве, бићете награђени од Бога. Рекавши све ово, да нико не прекрши ове одредбе под изговором, да није било довољно јасних упутстава, наше архијерејство одређује да сви под нашим духовним вођством:

1) Настојте да у свакој цркви буде сребрна или бакарна посуда (или од ког другог подесног материјала) која ће имати облик звона или бурета, сужена према дну, исте ширине као и дубине и једноставна за употребу.

2) Заповедамо свештеницима свуда, да морају изнад посуде са водом бити прочитане одговарајуће молитве, и бити крштена у тој светој води са трократним погружавањем уз призивање Лица Свете Тројице са сваким погружењем. Једном речју, све ово треба да се врши као што то раде у Великој Русији.

3) Стриктно инсистирамо да света вода после крштења не сме бити просипана на неко нечисто место, него треба да буде преливена опрезно, са поштовањем, у умиваоник где свештеник умива руке. Посуда за крштење не сме се употребљавати ни у коју другу сврху и нек се чува међу осталим светим сасудима.

Поред тога одређујемо да у свакој цркви треба да буду две мање посуде од сребра, бакра или бронзе – једна за свето миро, која се увек мора чувати у цркви на одговарајућем месту, и друга за свето уље, које се употребљава на крштењу. Ова посуда, заједно са паром маказа треба да се држи у чистој кутији, која мора бити одговарајуће украшена, да не би они, који нису у вери, имали разлога за оптуживање.

Онима који су послушни и вољни да се повинују овим одредбама, обећамо благослов Божији, вечну славу и наш пастирски благослов.

Превео
Милорад Радовановић